

ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП „ДГС БУРГАС” *специализиран доклад, актуализиран към 2025 г.*

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	2
ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ	4
ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ.....	4
ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ.....	15
ВКС 1.3. КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ.....	26
ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ, ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.....	27
ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ИЛИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ, МЕСТООБИТАНИЯ ИЛИ РЕФУГИИ.....	29
ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ., ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ.....	33
ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА.....	33
ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ	31
ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ	35
ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ.....	37
ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ	37
ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ* И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ* (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ).....	38
ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО/ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ.....	41

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящото проучване е извършено във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на ТП „Държавно горско стопанство Бургас“ (ТП „ДГС Бургас“) в изпълнение на принцип 9 от Националния FSC стандарт на България и съгласно указанията на Ръководството за определяне на ГВКС - Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България.

В Практическото ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план Практическото ръководство дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящия документ, сме се ръководили изцяло от определенията, праговете и оценките посочени в Практическото ръководство. Съответните дефиниции са адаптирани конкретно за земите и горите от горския фонд, управлявани от ТП „ДГС Бургас“. Посочените указания за стопанисване и мониторинг са разписани конкретно и съобразно спецификата на горите и начина им на управление.

Разработени са всички консервационни стойности, установени на държавната горска територия на стопанство. Инвентаризацията на ГВКС, свързани с наличието на редки, застрашени и изчезващи видове е продължителен процес, излизащ извън рамките на един сезон. Базата данни за разпространението на тези ВКС се актуализира постоянно от персонала въз основа на периодични наблюдения.

Общата площ на горските територии в обхвата на стопанството, независимо от собствеността е 20889,8 ха, в т.ч. залесена 18927,6 ха и незалесена 1962,2 ха. От тях държавните горски територии, управлявани от ТП „ДГС Бургас“ към 01.01.2024 г. са 11628,3 ха, от които залесени 10574,1 ха и незалесени 1054,2 ха. **Предмет на настоящия доклад са 11149,5 ха, в т.ч. 10468, ха залесена горска площ.**

ТП „ДГС Бургас“ е териториално поделение на ЮИДП ДП Сливен в обхвата на РДГ Бургас, РИОСВ Бургас и БД Черноморски Район Варна.

ТП „ДГС Бургас“ е получило името си от гр. Бургас, където се намира и седалището на стопанството. Територията на стопанството попада в най-източната част на Бургаска област. На север граничи с ТП „ДГС Айтос“ и ТП „ДЛС Несебър“, на изток опира в Черно море, на югоизток граничи с ТП „ДЛС Ропотамо“, на югозапад с ТП „ДЛС Ропотамо“ и ТП „ДГС Ново Паничарево“, а на запад с ТП „ДГС Средец“ и ТП „ДГС Карнобат“.

Лесистостта на територията, върху която е разположено стопанството е 18,6%.

Стопанството е разположено върху най-северните предпланински части на Странджа и върху единично издигащи се възвишения от крайните части на Източна Стара планина.

Обхваща долните части от водосборните басейни на реките Факийска, Изворска и Ропотамо.

Стопанството има форма на неправилен многоъгълник с дължина в посока север-юг - 55 км и ширина изток-запад - 50 км. Гората образува малки и по-големи масиви, пръснати сред земеделските земи.

Морфографски районът на стопанството е от два типа: крайречна и крайморска низина, в която са предимно обработваеми земи и хълмист, върху който е разположен горският фонд. Липсват ясно изразени била и планински вериги. Изключение прави възвишението „Бакърлъка“ с едноименния връх висок 376 m.

В западната част на стопанството се намира историческата местност „Еркесия“ (отбранителен вал на ранната българска държава). В югозападните части на стопанството са възвишенията „Тетра баир“, „Ала баир“ и други по-къси възвишения, които служат като вододелни на реките Факийска, Изворска и Ропотамо. Северните

части на тези възвишения постепенно преминават в Бургаското поле и излизат в работни земи.

Характерни възвишения в северната част на стопанството са „Арнаут баир” (403 м н.в.), „Чирпана” (271 м н.в.), „Червената шума” (362 м н.в.), „Бакаджика” (271 м н.в.) и други. В централната част по-характерни възвишения са „Бялата пръст” (272 м н.в.), „Султанска могила” (148 м н.в.), „Чекелията” (102 м н.в.) и други. По билото „Медни рид” по-характерни възвишения са „Бакърлъка” (376 м н.в.), „Калето” (285 м н.в.), „Голям Росен баир” (268 м н.в.) и други. В югозападната част, по северните предпланински части на Странджа са възвишенията „Калето” (243 м н.в.), „Черковна курия” (141 м н.в.), „Росена” (116 м н.в.), „Тетра баир” (267 м н.в.) и други.

Районът на стопанството е разположен между 5 м н.в. в най-ниската точка по Черноморското крайбрежие и 403 м н.в. в най-високата точка - връх „Арнаут баир”.

Цялата дървопроизводителна площ на стопанството попада в долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори, подпояс на равнино-хълмистите гори.

Средната годишна температура се движи между 11°C и 13°C, зимата в крайбрежната част е по-мека в сравнение с по-отдалечените от морето части. Във вътрешната част на района средната януарска температура е с 1-1,5°C по-ниска от температурата в крайбрежната част. Лятото в района е слънчево и топло. Средната юлска температура за различните части се различава с около 2,5°C, а разликата в средногодишните абсолютни температури е около 6°C. Пролетното затопляне във вътрешната част на района става по-бързо. Средната дата на началото на периода с устойчиво задържане на температурите на въздуха над 5°C е от 4 март (за вътрешната част) до 15 март (за югозападните части, които са под влияние на Странджанския климатичен район), а края е от 28 ноември до 13 декември. Продължителността на вегетационния период за различните райони на стопанството е от 220 до 195 дни. Средната продължителност на дните без мраз е 175. Късните пролетни и ранните есенни мразове настъпват около началото и края на усилената вегетация.

Годишната сума на валежите се движи от 470 до 585 mm за климатичния район на Бургаската низина и е малко по-висока за частта намираща се под влияние на Странджанския климатичен район. Летните валежи в района са малко-от 95 до 160 mm, като половината от тях падат през юни. В сравнение с останалите сезони есента е с най-много валежи – около 135-160 mm средно за 14-16 валежни дни.

Годишният индекс на сухотата (по Е. Мартон) е под 20 до 20, така че по този показател стопанството попада в един от най-сухите райони на страната.

Преобладаващи ветрове в района на стопанството през есента и зимата са североизточните и северните, а през лятото и пролетта – източните. Източните са предимно слаби със скорост 1-5 m/s. Силни ветрове духат през зимата, когато скоростта на вятъра надхвърля 20 m/s.

В района на стопанството са разпространени излужените канелени горски почви, смолниците и алувиално-делувиалните почви.

Съгласно възприетото горскорастително райониране на България (Захариев и др. 1979), районът на стопанството попада в Тракийската горскорастителна област, включващ подобластите Горна Тракия и Варненско-Бургаско Черноморие, Долният равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински подпояс на дъбовите гори (от 0 до 700 m).

Част от горите на територията на ТП „ДГС Бургас” са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат по-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

Докладът за ГВКС на стопанството е интегриран в новия ГСП 2024 г. (неутвърден). Това ще допринесе за по-добро и екологосъобразно стопанисване на горските екосистеми в района.

ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ.

КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ

Тази ВКС е насочена към оценка на управлението на ТП „ДГС Бургас” във връзка с опазването на биологичното разнообразие в най-широк смисъл. Тук се оценява, както въздействието върху видовете, така и върху екосистемите и тяхното функциониране.

За България в ръководството са определени следните компоненти:

- Защитени територии
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

От 1998 год. в България действа специален Закон за защитените територии (ЗЗТ). С този закон се уреждат категориите защитени територии в България, предназначението им, режима на опазване и ползване, и тяхното управление. Различията по отношение на собствеността, режимите и начините на ползване в тези територии, различните принципи и управляващи тела са довели до определяне на шест категории защитени територии, съгласно българското законодателство: **резервати, поддържани резервати, национални паркове, природни паркове, защитени местности, природни забележителности.**

1. Защитени територии

На територията на ТП „ДГС Бургас” има обявени две природни забележителности (ПЗ), като само едната от тях е в държавна горска територия и 9 защитени местности (ЗМ), от които попадат в държавни горски територии и са предмет на ВКС 1.1.

1.1. Природна забележителност НОС АГАЛИНА (част) (в регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ под № 399) - с цел на обявяване запазване на скални образувания и опазване на специфична крайморска растителност и животински свят, в землището на гр. Созопол, обявена със заповед № 878 от 25.11.1980 г. на КОПС при МС - ДВ бр.101 от 1980 г.; изменение на площта със заповед № РД 995 от 21.10.2002 г.- ДВ бр.116/ 2002 г. и № РД-152 от 21.02.2003 год на МОСВ - ДВ бр.36/2003 г, с приет план за управление със заповед № РД-223 от 06.03.2003 г. на МОСВ - ДВ бр.36 от 2003 г. **с обща площ 18,3 ха**, от която залесена 11,2 ха и незалесена 7,1 ха (в т.ч ДГТ 17,0 ха).

Режим на дейности:

1. Забраняват се всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата
2. Забранява се преминаването и паркирането на моторни превозни средства
3. Забранява се пашата на домашни животни
4. Забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност
5. Забранява се извеждането на сечи

Заплахи:

Паша на домашни животни, преминаване и паркиране на моторни превозни средства, късане и изкореняване на растения, както и нараняване на стъблата им. Безпокоене на дивите животни и вземането на техните яйца и малки. Строителство и дейности, променящи естествения облик на местността.

1.2. Защитена местност КОРИЯТА-ГОРА ОТ ПОЛСКИ ЯСЕН (в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ под № 127) - с цел на обявяване опазване на гора от полски бряст, в землището на гр. Камено, обявена със заповед № РД 420 от 14.11.1995 г. на МОСВ - ДВ бр.105/1995 г. **с обща залесена площ 14,1 ха** (ДГТ).

Режим на дейности:

1. Забранява се строителство, разкриване на кариери, изземване на инертни материали, корекция на речните корита, както и други дейности, променящи естествения облик на местността или водния ѝ режим;
2. Забранява се извеждане на реконструкции и залесяване с неприсъщи рвесни видове;
3. Забранява се увреждане, изкореняване и унищожаване на естествената растителност, бране на цветя за букети, събиране на билки;
4. Забранява се пашата на кози;
5. Забранява се замърсяване с битови, промишлени и строителни отпадъци.

Съгласно ГСП 2024 г.(неутвърден) на ТП „ДГС Бургас” в ЗМ няма планирани горско и ловностопански мероприятия.

Заплахи:

Строителство и дейности, променящи естествения облик на местността. Увреждане и унищожаване на естествената растителност, бране на билки и цветя, паша на кози и замърсяване с отпадъци.

1.3. Защитена местност ЧЕНГЕНЕ СКЕЛЕ(в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ под № 124) - с цел на обявяне запазване на естествените местообитания на защитени и редки видове птици, включени в Червената книга на България и в списъка на застрашените видове в Европа, в землището на град Бургас, обявена със заповед № РД 419 от 14.11.1995 г. на МОС - ДВ бр.105/1995 г, актуализация на площта със заповед № РД-196 от 15 март 2024 г. на МОСВ - ДВ бр.38/30.04.2024 г. с **обща площ 9,8 ха**, от която залесена 5,0 ха и незалесена 4,8 ха (ДГТ).

Режим на дейности:

1. Забранява се всякакво строителство, разкриване на кариери и други дейности, с които се изменя естественият облик на местността или водният ѝ режим;
2. Забранява се всякакъв вид сечи освен санитарни и отгледни в периода 1 август - 30 декември;
3. Забранява се пашата на кози;
4. Забранява се събирането на билки и късане на цветя;
5. Забранява се лова и ловностопанските дейности през цялата година;
6. Забранява се безпокоене на гнездящите птици, вземането на яйца или опръстеняването на малките;
7. Забранява се изграждане на пристанищни съоръжения;
8. Забранява се риболова в блатната част и акваторията в периода 1 март - 30 юли.

Съгласно ГСП 2024 г.(неутвърден)в ЗМ няма планирани горско и ловностопански мероприятия.

Заплахи:

Строителство и дейности, променящи естествения облик на местността. Увреждане и унищожаване на естествената растителност, бране на билки и цветя, паша на кози. Ловностопански дейности и безпокоене на гнездящите птици.

1.4. Защитена местност УСТИЕ НА РЕКА ИЗВОРСКА(част)(в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ под № 84) - с цел на обявяне запазване на естествените местообитания на защитени и редки видове птици, в землищата на селата Твърдица, Димчево, Извор, общ.Бургас, обявена със заповед № 170 от 16.02.1990 г. на ДКООС при МС - ДВ бр.18/1990 г, актуализация на площта със заповед № РД-196 от 15 март 2024 г. на МОСВ - ДВ бр.38/30.04.2024 г. с **обща площ 162,0 ха**, от която залесена 138,6 ха и незалесена 23,4 ха (в т.ч ДГТ 123,4 ха).

Режим на дейности:

1. Забранява се убиване, улавяне и безпокоене на птиците, разваляне на гнездата, събиране на яйцата и на малките им;
2. Забранява се ловуването;
3. Забранява се риболова;
4. Забраняват се сечи освен санитарни;

5. Забранява се строителство, разкриване на кариери и други дейности, с които се изменя естествения облик на местността или водния режим;

6. Пашата на домашни животни.

Съгласно ГСП 2024 г.(неутвърден) на ТП „ДГС Бургас” в ЗМ няма предвидени ловностопански мероприятия.

Заплахи:

Лов и риболов, разваляне на гнездата и събиране яйцата и малките на птиците. Паша на домашни животни. Строителство и дейности, променящи естествения облик на местността.

1.5. Защитена местност РАКОВ ДОЛ(част) (в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ под № 120)

- с цел на обявяне запазване на естествените местообитания на защитени и редки видове птици, в землището на с.Габър, общ.Созопол, обявена със заповед № РД-259 от 17.07.1995 г. на МОС - ДВ бр.69/1995 г. с **обща площ 95,0 ха**, от която залесена 94,4 ха и незалесена 0,6 ха(в т.ч ДГТ 94,2 ха).

Режим на дейности:

1. Забранява се строителство и всякакви други дейности, които увреждат естествения облик на местността или водния и режим;
2. Забранява се провеждане на горскостопански мероприятия в периода 1 януари - 30 август;
3. Забранява се залесяване с неприсъщи за района видове;
4. Забранява се паша на кози и свине;
5. Забранява се безпокоене, улавяне и опръстенияване на гнездящите птици и взимането на яйцата и малките им
6. Разрешава се провеждане на горскостопански мероприятия за поддържане на дървесната растителност, при максимално осигуряване на биологичните изисквания на видовете по специален устройствен проект, съгласуван с РИОС - Бургас;
7. Разрешава се ловуване на едър дивеч, както и регулиране числеността на хищниците, в периода 1 септември - 30 декември.

Заплахи:

Строителство и дейности, променящи естествения облик на местността. Паша и безпокоене на гнездящите птици, вземане на яйцата и малките им.

1.6. Защитена местност ТЯСНАТА РЕКА(част) (в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ под № 115)-с

цел на обявяне запазване на естествените местообитания на защитени и редки видове птици, включени в Червената книга на България и в списъка на застрашените видове в Европа, в землището на с.Вършило, общ.Созопол, обявена със заповед № РД-180 от 08.07.1994 г. на МОС - ДВ бр.58/1994 г. с **обща площ 47,0 ха**, от която залесена 41,2 ха и незалесена 5,8 ха (в т.ч ДГТ 46,8 ха).

Режим на дейности:

1. Забранява се убиване, улавяне, опръстенияване и безпокоене на гнездящите птици, разваляне на гнездата, събиране на яйца или малките им;
2. Забранява се строителство, разкриване на кариери и други дейности, с които се изменя естественият облик на местността или водният режим;
3. Забранява се сечите, освен отгледни и санитарни;
4. Забранява се всякакви горскостопански мероприятия по време на размножителния период на птиците от 1 март до 31 юли;
5. Забранява се залесяване с неприсъщи за района видове;
6. Забранява се пашата на кози и свине.

Заплахи:

Строителство и дейности, променящи естествения облик на местността. Паша и безпокоене на гнездящите птици, вземане на яйцата и малките им.

1.7. Защитена местност СТАРИЯТ СОВАТ(в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ под № 116)

-с цел на обявяне запазване на естествените местообитания на защитени и редки видове птици, включени в Червената книга на България и в списъка на застрашените видове в Европа, в землищата на с.Габър и с.Зидарово, общ.Созопол, обявена със заповед № РД-

180 от 08.07.1994 год на МОС - ДВ бр.58/1994 г. с **обща площ 311,3 ха**, от която залесена 303,3 ха и незалесена 8,0 ха (ДГТ).

Режим на дейности:

1. Забранява се убиване, улавяне, опръстенияване и безпокоене на гнездящите птици, разваляне на гнездата, събиране на яйца или малките им;
2. Забранява се строителство, разкриване на кариери и други дейности, с които се изменя естественият облик на местността или водният ъ режим;
3. Забранява се сечите, освен отгледни и санитарни;
4. Забранява се всякакви горскостопански мероприятия по време на размножителния период на птиците от 1 март до 31 юли;
5. Забранява се залесяване с неприсъщи за района видове;
6. Забранява се пашата на кози и свине.

Заплахи:

Строителство и дейности, променящи естествения облик на местността. Паша и безпокоене на гнездящите птици, вземане на яйцата и малките им.

2.Защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000, обособени по Закона за биологичното разнообразие

От 2007 година, с приемането на България в Европейския съюз, страната ни стана и част от Европейската екологична мрежа Натура 2000. Натура 2000 е общоевропейска мрежа, съставена от **защитени зони**, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие. Екологичната мрежа е създадена на основание на две европейски директиви: Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците). Тези две европейски директиви бяха транспонирани в националното ни законодателство чрез Закона за биологичното разнообразие (2002).

Съгласно последните действия по изграждането на Национална екологична мрежа „Натура 2000” на територията на страната, към ВКС1.1. идентифицираните защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие на територията на ТП „ДГС Бургас” са единадесет. Осем от тях са в държавни горски територии са предмет на настоящия доклад. Три от защитените зони са от Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 по Директивата за хабитатите, една защитена зона е обявена по Директивата за птиците, а две са обявени за такива и по двете директиви.

Заплахи:

Дейности, водещи до промяна на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

2.1. Защитени зони, обявени по Директива 92/43/ЕЕС за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна от екологичната мрежа Натура 2000

2.1.1. Защитена зона „Плаж Градина - Златна рибка” - с код BG0000146 в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ е обявена с цел опазване, поддържане и подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации съгласно чл.6, ал.1, т.1 и т.2 на ЗБР, Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията, приета с РМС № 122 от 02.03.2007 г. - ДВ бр.21/2007 г. и увеличена с Решение № 660 от 08.11.2013 на МС - ДВ бр.97/2013 г, обявена със заповед № РД-285 от 31.03.2021 г. на министъра на МОСВ - ДВ бр.45/ 2021 г. и определяне на специфични цели със заповед № РД-715 от 28.09.2023 г. на министъра на МОСВ - ДВ бр.83/ 2023г. На територията на стопанството с **обща площ 57,3 ха**, от която залесена 42,0 ха и незалесена 15,3 ха, (в т.ч. 13,8 ха ДГТ).

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2.1.2. Защитена зона „Айтоска планина” – с код BG0000151(в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ под №1022) е обявена с цел опазване, поддържане и подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации съгласно чл.6, ал.1, т.1 и т.2 на ЗБР, Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията, приета с РМС № 122 от 02.03.2007 г./ ДВ бр.21/2007 г. и увеличена с Решение № 660 от 08.11.2013 на МС - ДВ бр.97/2013 г, обявена със заповед № РД-1018 от 17.12.2020 г. на министъра на МОСВ - ДВ бр.17/ 2021 г. и определяне на специфични цели със заповед № РД-717 от 28.09.2023 г. на министъра на МОСВ - ДВ бр.83/ 2023 г. На територията на стопанството с **обща площ 1815,1 ха**, от която залесена 1558,8 ха и незалесена 256,3 ха (в т.ч. 1496,2 ха ДГТ).

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 2 типа горски местообитания (91АА източни гори от космат дъб и 91МО Балкано-панонски церово-горунови гори), част от които попадат на държавната горска територия на стопанството разпределени както следва:

- 91 АА с обща площ 195,8 ха.

В местообитание 91 АА са определени гори във фаза на старост с обща площ 15,3 ха, което представлява 7,8 % от общата площ на това местообитание в ЗЗ.

- 91 МО с обща площ 400,5 ха.

В местообитание 91 МО са определени гори във фаза на старост с обща площ 26,7 ха, което представлява 5,4 % от общата площ на това местообитание в ЗЗ.

2.1.3. Защитена зона “Факийска река”- с код BG0000230 (в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ под № 1328)е обявена с цел опазване и поддържане на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации съгласно чл.6 ал.1, т.1 и 2 на ЗБР, Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията, приета с РМС № 122/02.03.2007 г, ДВ бр.21/2007 г, изменено с РМС № 52/05.02.2008 г, ДВ бр.14/2008 г и РМС № 615/02.09.2020 г, ДВ бр.79/2020 г, обявена със заповед № РД-343 от 31.03.2021 г. на МОСВ, ДВ бр.55/ 2021 г. На територията на стопанството с **обща площ 263,1 ха**, от която залесена 260,6 ха и незалесена 2,5 ха, (в т.ч.163,6 ха ДГТ).

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 3 типа горски местообитания, като само един от тях - 91МО Балкано-панонски церово-горунови гори попада в държавната горска територия на стопанството.

В местообитание 91 МО са определени гори във фаза на старост с обща площ 55,6 ха, което представлява 34,5% от общата площ на това местообитание в ЗЗ.

Площта на държавните горски територии на ТП „ДГС Бургас” в обхвата на зоната е: 163,6 ха, в.т.ч. залесена площ 161,1 ха

2.2. Защитени зони местообитания и птици (обявени и по двете Директиви - 92/43/ЕЕС и 79/409/ЕЕС от екологичната мрежа Натура 2000)

2.2.1. Защитена зона Залив Ченгене скеле - с код BG0000242 (в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ под № 1112) – обявена с цел опазване, поддържане и подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, съгласно чл.6, ал.1, т.1, 2, 3 и 4 от ЗБР, Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията и по директива 79/409/ЕЕС за птиците, приети с РМС №122 от 02.03.2007 г., обн. в ДВ бр.21/09.03.2007 г, изменено с РМС № 52/05.02.2008 г, ДВ бр.14/2008 г и РМС № 615/02.09.2020 г, ДВ бр.79/2020 г, обявена със заповед № РД-513 от 22.08.2008 г. на МОСВ, ДВ бр.78/2008 г, промяна в предмета на опазване, режима на дейностите и целите със заповед № РД-282 от 31.03.2021 г. на МОСВ, ДВ бр.41/2021 г. На територията на стопанството с **обща площ 22,6 ха**, от която залесена 6,3 ха и незалесена 16,3 ха, (в т.ч. 13,4 ха ДГТ).

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 2 тип горско местообитание:

- 91FO-крайречни смесени гори от летен дъб, полски ясен и бряст с общанасаждения с площ в ДГТ от 1,4 ха определени за ГФС.
- 91МО Балкано-панонски церово-горунови гори с обща площ в ДГТ от 0,9 ха.

Заплахи:

Строителство и депониране на отпадъци, както и дейности, свързани с отводняване, пресушаване или промяна на водния режим на мочурища и естествени водни обекти, освен при изпълнение на дейности, свързани с подобряване състоянието на водните екосистеми и местообитания. Залесяване и ползване на неселективни средства за борба с вредителите. Паленето и косенетона тръстикови масиви и крайбрежна водна растителност.

2.2.2. Защитена зона Мандра-Пода - с код BG0000271 (в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ под №1171) - обявена с цел опазване, поддържане и подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, съгласно чл.6, ал.1, т.1, 2, 3 и 4 от ЗБР, Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията и по директива 79/409/ЕЕС за птиците, приета с РМС №802 от 04.12.2007 г, ДВ бр.107/2007 г, изменено с РМС № 52/05.02.2008 г, ДВ бр.14/2008 г. и РМС № 615/02.09.2020 г, ДВ бр.79/2020 г, обявена със заповед № РД-131 от 10.02.2012 г на МОСВ, ДВ бр.23/2012 г, изменена и допълнена с цел промяна в предмета на опазване, режима на дейностите и целите със заповед № РД-308 от 31.03.2021 г. на МОСВ, ДВ бр.48/2021 г. На територията на стопанството с **обща площ 817,8 ха**, от която залесена 603,7 ха и незалесена 214,1 ха, (в т.ч. 642,4 ха ДГТ) .

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определен 1 тип горско местообитание – 91МО Балкано-панонскицерово-горунови гори, част от което попада в държавната горска територия на стопанството с **обща площ 334,7 ха**.

В местообитание 91 МО са определени гори във фаза на старост с обща площ 30,9 ха, което представлява 9,2% от общата площ на това местообитание в ЗЗ.

Заплахи:

Премахване на тръстикови масиви и крайбрежна водна растителност. Залесяване и използването на пестициди и минерални торове в пасища, ливади и мери. Извършването на дейности, свързани с отводняване, пресушаване или промяна на водния режим на мочурища и естествени водни обекти, освен при изпълнение на дейности, свързани с подобряване състоянието на водните екосистеми и местообитания. Косенето и палене на тръстикови масиви и крайбрежна растителност.

2.3. Защитени зони, обявени по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици от екологичната мрежа Натура 2000

2.3.1. Защитена зона Бакърлъка - с код BG0002077 (в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ под № 1029) е обявена за опазване и съхранение на дивите птици и техните популации съгласно чл.6, ал.1, т.3 и 4 от ЗБР, Директива 79/409/ЕЕС за дивите птици, приета с РМС № 802 от 04.12.2007 г, ДВ бр.107/2007 г. и обявена със заповед № РД-530 от 26.05.2010 г. на МОСВ, ДВ бр.49/2010 г, както и определяне на специфични цели и промяна на предмета на опазване със заповед № РД-723 от 28.09.2023 г. на МОСВ, ДВ бр.83/2023 г. На територията на стопанството с **обща площ 4570,4 ха**, от която залесена 3961,5 ха и незалесена 607,9 ха, (в т.ч. 335,1 ха ДГТ).

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на видовете птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

2. Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Режим на дейности:

1. Забранява се залесяването на пасища, ливади и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;

2. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища;

3. Забранява се косенето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност в периода от 1 март до 15 август;

4. Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност;

5. Забранява се изграждането на вятърни генератори за производство на електроенергия с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в "Държавен вестник" има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие, както и с изключение на тези за самостоятелно захранване на обекти.

Площта на държавните горски територии на ТП „ДГС Бургас“ в обхвата на зоната е 335,1ха, в т.ч залесена площ 202,4 ха

Заплахи:

Залесяване и използване на пестициди и минерални торове в пасища. Косене и палене на тръстикови масиви и крайбрежна растителност.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. За защитените територии в границите на ТП „ДГС Бургас” няма приети планове за управление, с изключение на ПЗ „Нос Агалина”. Стопанисването на горите и горските територии да се извършва съгласно Закона за защитените територии, заповедта за обявяване и заповедите за разширяване, като са в сила следните допълнителни ограничения:

- ✓ За природните горски местообитания, включени в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие, се прилагат нормите и режимите за горскостопанските мероприятия, дефинирани в наръчника "Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000", издаден от Изпълнителна агенция по горите.
- ✓ Санитарни и принудителни сечи, се водят само в случаите когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети. Санитарни сечи при каламитети се провеждат само при наличие на повреди и съхнене на дървета, съставляващи не по-малко от 15% от запаса на насаждението, при спазване нормите за запазване на количествата мъртва дървесина посочени по-долу.
- ✓ При провеждане на сечи се запазват стояща и лежаща мъртва дървесина и загиващи дървета, които са не по-малко от 10% от запаса на насаждението преди сечта, като не по-малко от 5% е стояща мъртва дървесина. Мъртви дървета, застрашаващи безопасността на хора и съоръжения в гората, се повалят и оставят като лежаща мъртва дървесина.
- ✓ Оставяне на буферна зона около постоянните водни течения с ширина не по-малка от 15 м, в която не се извеждат сечи или те са с интензивност не по-голяма от 5 % от запаса.
- ✓ Прилаганите лесовъдски мероприятия да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси.
 - В насаждения доминирани от светлолюбиви видове се прилагат: постепенно-котловинна и неравномерно-постепенни сечи и система от сечи за индивидуално производство на висококачествена дървесина (Саарландски метод);
 - В насаждения доминирани от сенкоиздъжливи видове се прилагат: групово-постепенна и неравномерно-постепенни сечи и система от сечи за индивидуално производство на висококачествена дървесина (Саарландски метод);
- ✓ Не се извеждат голи сечи, в т.ч. и в горите от нискостъблени стопански клас, с изключение на плантациите от бързорастящи видове.
- ✓ Обемът на годишното ползване се основава на принципа на устойчивостта и не надхвърля прираста на гората за съответната територия. Изключения се допускат само при документирана необходимост от провеждане на санитарни и принудителни сечи.
- ✓ В горите в които се планира провеждане на отгледни сечи са в сила следните ограничения и норми:
 - осветленията и прочистките имат за цел осигуряване на присъствието на автохтонните дървесни видове или предшестващите ги пионерни видове;
 - прорежданията и пробирките се извършват по върхов или комбиниран метод с върхов уклон. Допуска се отварянето на прозорци, с цел инициране на възобновяването на малки групи и хетерогенизиране на вертикалната и хоризонтална структура;
 - не се допуска еднократно отсичане на повече от 30% от запаса на насаждението;
 - склопеността и пълнотата на насаждението след провеждане на отгледни сечи не се допуска да бъде по-малка от 0,7;

- за осигуряване на акумулация на мъртва дървесина при отгледните сечи се запазват подтиснати и част от некачествените, повредените и особено загиващи дървета, които не конкурират директно качествени дървета.

За природни местообитания 91 МО –Балкано-Панонски церово-горунови гори и местообитание 91АА-Източни гори от космат дъб са определени със заповед №РД 49-421/02.11.2016 год. на МЗХ „горите във фаза на старост” в държавните горски територии на ТП „ДГС Бургас”. За установените други местообитания в границите на защитените зони – 91ФО, 91ЕО, 91ЗО, 9180, 91ГО не са предвидени никакви горскостопански мероприятия.

- ✓ приоритет имат възобновителните сечи с дълъг възобновителен период;
- ✓ в насажденията с изведени подготвителни и осеменителни и осветителни фази на постепенна сеч, следващите фази на сечта да се изведат в съответствие с принципите на дългосрочните възобновителни сечи; Не се извеждат окончателни фази на краткосрочно-постепенните сечи! За останалите видове сечи се оставят неотсечени най-малко 10 бр./ха биотопни дървета.
- ✓ при провеждане на възобновителни сечи не се допуска еднократно отсичане на повече от 30 % от запаса на насаждението;
- ✓ площта на първоначално отворените при възобновителните сечи прозорци е не по-голяма от 0,1 ха;
- ✓ клоните и остатъците от сечта се оставят равномерно разпръснати в местата на падане на дърветата извън местата с подраст;
- ✓ извозът на отсечената дървесина се извършва само на секции;
- ✓ използват се техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка и пътната инфраструктура;
- ✓ след прекратяване на горскостопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища).
- ✓ Да се толерират автохтонните видове за местообитанието, в т.ч естествените пионерни формации.
- ✓ При възникване на едроплощни нарушения е препоръчително част от засегнатата територия да не се залесява а да се остави на естествената сукцесия.
- ✓ Забрана за залесяване на естествените открити пространства, с изключение на мероприятия за контрол на порои и ерозионни процеси.
- ✓ Забрана за залесяване с чужди видове и/или произходи. Залесяване се допуска само с местни видове, за подпомагане на възобновяването.
- ✓ Трансформация на създадените монокултури, с цел възстановяване на местната флора и естествената структура на гората. Не трябва да се допуска повторно доминиране в състава на външни видове в следващата растителна генерация.
- ✓ Във вододайните зони пълнотата на насажденията да не се намалява под 0.5.
- ✓ Спазват се следните норми при проектиране, строеж и поддръжка на горски пътища:
 - Новите пътища се планират предварително върху топографски карти, които показват съществуващите водни течения. Пътищата са проектирани, така че терена да се подлага на минимални промени. Там, където е възможно, пътищата се разполагат по естествени тераси, била и хоризонтални склонове. Строителството на пътища в стръмни и тесни долини, при опасност от свлачища или нестабилни терени, естествени отводнителни канали и водни течения трябва да се намали до възможния минимум. Пътищата не трябва да се прокарват през чувствителни от екологична гледна точка райони. Насипите и изкопите трябва да се стабилизират, за да се избегнат ерозионни процеси. За намаляване на ерозията се предвижда изграждане на дренажни системи и водостоци.
- ✓ Пресичането на водни течения се планира преди започване на дейностите и се указва на съответните карти. Пресичането на водни течения се свежда до възможния минимум. Пресичането на водни течения е перпендикулярно на

течението. Горските и извозните пътища в ниските части на долините са възможно най-отдалечени от водните течения. Водостоците се проектират по начин, който не пречи на миграцията на рибата, не формират бързи течения или речни легла, неподходящи за рибата. Дренажните канали да не се заустват в естествени водни течения. Когато това е неизбежно, се инсталират сифони за тиня, които редовно се почистват. Нови пътища не се строят в речните корита. Съществуващите в речните корита пътища се затварят и се строят заместващи ги.

- ✓ В теченията на реките не се пускат материали от пътната подложка или отпадъци (напр. камъни или храсти) от подготовката на обекта или от други дейности.
- ✓ Горскостопанските машини трябва да са снабдени с маслоуловители/абсорбенти. В местата за зареждане на верижните триони трябва да се осигурят подходящи маслоуловители/абсорбенти или непропускливи резервоари. Не трябва да има течове на масло/гориво от горскостопанската механизация. За верижните триони се препоръчва използването на биологично разградиво масло, както и хидравлично масло за горскостопанските машини.
- ✓ При каменливи и урвисти терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия.
- ✓ Предприети са действия за балансиране, регламентиране и мониторинг на пашата на домашни животни.
- ✓ В горскостопанската практика не се използват веществата от Тип 1А и 1В на Световната здравна организация, хлорвъглеродните пестициди; неразпадащи се пестициди; токсични пестициди или такива чиито производни остават биологично активни и се акумулират в хранителната верига, както и всички пестициди, които са забранени с международни споразумения.

2. Необходимо е извършването на периодични консултации със специалисти за установяване на потенциалното присъствие на малко познати, но застрашени, изчезващи или ендемични видове на територията на горскостопанската единица.

3. Да се проверява периодично за създаването на нови защитени територии или зони, или за предложения за създаването им, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности.

4. Да се извърши оценка на благоприятното природозащитно състояние за горските екосистеми на територията на ТП „ДГС Бургас“. По линия на превенцията, прилаганите горскостопански дейности да бъдат изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Съвместно с РИОСВ Бургас трябва да се определи режима на мониторинг на стандартните процедури и индикаторите, с цел предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените територии и зони. За пример могат да се вземат въздействия на дейностите върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др.

2. Препоръчва се да се използват мониторинговите схеми и формуляри на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие за отразяване на основните индикатори, касаещи ВКС 1.1.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

Този вид ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от *Приложение 1А и 1Б* към ръководството. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Всяка ГТ, включваща местообитания на видовете, включени в *Приложение 1А и 1Б* към ръководството е ГВКС.

В тази консервационна стойност попадат както гори с находища на застрашени и изчезващи видове, така и гори с естествени характеристики, представляващи потенциално такова местообитание.

Това се налага както поради рядкостта на видовете, така и заради нуждата от опазване на местообитанията от критично значение на тези и други видове. Видовете са посочени в *Приложение 1А и 1Б* към Националното ръководство. Приложението е разработено въз основа на Червения списък на IUCN (1997) с използвани категории “критично застрашен” и “уязвим”, Червената книга на НРБ, том I и II, Атлас на ендемичните растения в България, приложения II, III и IV от ЗБР. При теренните проучвания на територията на ТП „ДГС Бургас“ са установени находища на видове попадащи в Приложенията. Посочени са и потенциални видове от приложенията, които евентуално могат да се установят в рамките на държавните горски територии на стопанството. Дадени са конкретни указания за стопанисване и мониторинг за всеки отделен вид.

Растителни видове включени в Приложение 1А към Националното ръководство, с установено или потенциално разпространение на територията на ТП „ДГС Бургас“

Пролетно ботурче (*Cyclamen coum* Mill.)

Многогодишно тревисто растение с кръгла грудка. Листата са едри, целокрайни, с бъбрековидна форма. Появяват се преди и по време на цъфтежа. От горната им страна често има бледозелен до белезникав концентричен контур или петно. Цветовете са едри, лилаво-розови, разположени на дълги дръжки. Цъфти от януари до април. Плодът представлява кръгла кутийка, узряваща и разпукваща се в земята. Отровно растение. В България видът е разпространен в Странджа, Източна Стара планина и по Черноморското крайбрежие, където се среща в дъбови гори и храсталаци.

Включен е в Закона за биологичното разнообразие, в Червената книга на Р. България с категория „рядък“ (Велчев и др. 1984) и в Бернската конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания. Силно уязвим при нерегламентирано бране за букети рано на пролет.

Заплахи: Изсичане на дървостоя в обхвата на находището и механични повреди на самите индивиди. Намаляване на склопеността на насаждението под 0,6. Пашуване на домашен добитък в насажденията, отъпкване и събиране на растенията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида, като това е препоръчително да се извършва през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на ТП „ДГС Бургас“.

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на пролетното ботурче да се провеждат по времето на цъфтежа и при установяване

наличие на вида, дърветата в съседство да се запазват и да не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на ботурчето. Склопеността да не пада под 0,6. Да не се допуска паша, отъпкване и събиране на растенията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносеци индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

Източен лопух (*Trachystemon orientalis* L.)

Многогодишно тревисто коренищно растение, хемикриптофит. Листата са едри, сърцевидни с твърди власинки. Цветоносното стъбло достига на височина от 20 до 60 cm. Цветовете са дребни със синьо-виолетови венчелистчета, събрани в съцветие едностранен монохазий. Тичинките са по-дълги от венечната тръбица. Среща се в широколистни гори в Източна Стара планина и Странджа. Предпочита усойни влажни места с дълбоки канелени горски и жълтоземно-подзолисти горски почви между 50 и 700 m н.в. Размножава се със семена и вегетативно. Цъфти март-май, плодоноси май-юни.

Включен е в „Червена книга на НР България, том 1 (Велчев и др. 1984), с категория „рядък“, балкански ендемит.

Заплахи: Изсичане на дървостоя в обхвата на находището и механични повреди на самите индивиди. Намаляване на склопеността на насаждението под 0,6. Пашуване на домашен добитък в насажденията, отъпкване и събиране на растенията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на потенциалните находища на вида, като е препоръчително това да става през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанството.

Мероприятията по маркиране на лесосечения фонд в установените находища на източния лопух да се провеждат през месеците април и май по време на цъфтежа. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на лопуха. Склопеността да не пада под 0,6. Да не се допуска паша, отъпкване и събиране на растенията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи

или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

Снежно кокиче (*Galanthus nivalis* L.)

Многогодишно тревисто луковично растение с 2 приосновни листа. Стъблото на върха с един увиснал надолу цвят. Листата преди отваряне на листната пъпка плоски, дълги 8–9 cm и широки 0,4–0,7 cm. Околоцветникът е от 6 листчета, външните 3 бели, дълги 15–25 mm, обратнотъпоъгълни до продълговати, вътрешните почти двойно по-малки, удължено обратнотъпоъгълни, почти плоски, със зелено петно на върха. Тичинките са 6, в два кръга; яйчникът долен, сферичен или продълговат, 3-гнезден. Семената са елипсоидни, с роговиден придатък. Цъфти I–IV, плодоноси IV–V. Опрашва се от вятър и от насекоми. Размножава се със семена и вегетативно.

Расте из храсталаци, гори, скални поляни, по долините на реките в низинния и долния планински пояс върху наносни почви (Евстатиева 2011).

Видът е включен в Червена книга на Р. България т. 1 с категория „застрашен“ (Пеев и др. 2011).

На територията на ТП „ДГС Бургас“ не е установено в отделни държавна горска територия.

Заплахи: Изсичане на дървостоя в съседство на находището и механични повреди на самите индивиди.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида. Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища да се провеждат през зимата. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят ценопопулациите на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

Животински видове включени в Приложение 1Б към Националното ръководство потенциално разпространение или установени на територията на ТП „ДГС Бургас“

Заплетен карабус (*Carabus intricatus* (Linnaeus))

В България няма природозащитен статус.

Среща се повсеместно. Тялото е стройно с дължина 2,4–3,6 cm. Окраската е черно-синя с металическиотблясъци. Очите са изпъкнали, челото и темето – силнонабръчкани. Антените достигат почти до средата на надкрилията, плътно овласинени от 5-то членче. Страничните краища на преднегръда са силно сърцевидно извити, задните ъгли – дълги и заострени. Повърхността на преднегръда е силно набръчкана, с изключение на централната част. Надкрилията са умерено плоски, скулптурата им, особено по страните, е силно сгъстена. Краката са многодълги.

Влаголюбив горски вид. Предпочита сенчести широколистни гори със стари и паднали дървета.

Заплахи: Унищожаване на старите и крайречните гори. Промяна на широколистните насаждения в иглолистни.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Лимитиращ фактор е изсичането и подмладяването на горите. Нуждае се от стара мъртва дървесина. Забрана за сеч на крайречни гори, изкореняване на пънове и промяна на хидрологичния режим на реките. Забрана за промяна на широколистни насаждения в иглолистни.

Еленов рогач (*Lucanus cervus* (Linnaeus))

Разпространен е в цялата страна, от 0 до 1500–1700 m в широколистни гори.

Най-едрият български бръмбар (4,5–9,0 cm) с черно-кафяви до червено-кафяви надкрилия.

Налице е изразен полов диморфизъм – мъжките имат по-големи размери, които силно варират, по-широка глава, силно развити и удължени челюсти, докато при женските такива белези липсват. Ларвата се развива най-често 5–6 (максимално до 8) години в гнила дървесина на дънери, пънове и корени на дъб, липа, бук, върба, тополя и други широколистни дървета. Сезонното развитие на вида зависи от височината, географската ширина и климатичните условия. Възрастните обикновено се появяват в края на май, като мъжките завършват развитието си около седмица преди женските.

Срещат се до края на септември. Възрастното насекомо най-често се наблюдава през ранното лято. През деня възрастните стоят най-често неподвижно на стволове на дървета, пънове и клони.

Мъжките летят по здрач и в първите часове на нощта, докато женските пълзят по земята или по дърветата.

Включен в приложение II и III на ЗБР.

Заплахи: Унищожаване на горите във фаза на старост, биотопните дървета, пънове. Възникване на пожари, използване на инсектициди.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Идентификация и запазване на гори във фаза на старости на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пънове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди.

Голям сечко (*Cerambyx cerdo* Linnaeus)

Широко разпространен вид в цялата страна, но основно в Източна и Южна България.

Възрастните индивиди са с размери между 2,4–5,3 cm. Тялото и краката са черни, с червеникавокафяви върхове на надкрилията. Надкрилията са ясно стеснени от основата към върха. При мъжките антените са два пъти по-дълги от тялото, при женските достигат до върха на елитрите. Обитава стари широколистни гори. Развива се предимно по дъбове, по-рядко се среща по кестен, бреза и други широколистни дървета. Ларвите живеят в гниеща дървесина на стари или мъртви дървета и се хранят с нея. Възрастното насекомо лети през май–август, като най-често се наблюдава през юни–юли. Активно е привечер или през ранните часове на нощта, когато лети или пълзи по стволовете на дърветата. Яйцата се отлагат в цепнатини на кората на дървета. Цикълът на развитие продължава 3–4 години.

Включен в приложение II и III на ЗБР.

Заплахи: Унищожаване на горите във фаза на старост, на островите на старостта. Извършване на сеч на биотопни дървета и маркиране на бъдещи такива. Изкореняване на пълноцветни. Пожари. Използване на инсектициди.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Идентификация и запазване на гори във фаза на старости на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пълноцветни. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожар.

Пъстър смок (*Elaphesauromates*)

В Червена книга на Р България – застрашен, ЗБР – Приложения II и III.

Пъстрият смок има най-дебелото тяло в сравнение с останалите смокове, срещащи се в България. Максималната дължина, която достига, е 1,70 m. При възрастните гърбът е светложълт, понякога с леко оранжевоттенък. На всяка от люспите по гърба има по едно голямо напречно тъмно (почти черно) петно. Петната по гърба силно контрастират на светложълтата основа и му придават ясно изразен петнист вид. От горната страна на главата имат V-образно тъмно петно, а под него, от окото до задния ъгъл на устата, има по една тъмна ивица от двете страни. Коремът е със същия жълтеникав цвят като основния на гърба – обикновено е без петна, по-рядко смалки петънца. Окраската при младите е почти същата като при възрастните. При тях гърбът е сиво-жълтеникав с големи напречни тъмни петна и през първата си годинане могат да бъдат различени от тези на ивичестия смок.

Видът не е отровен. При безпокойство може да ухапе, но е безопасен за човека. Дневно активен вид. Убива жертвата, като се увива около нея и я задушават. Храната му се състои предимно от птици, яйца, гризачи, землерепки, малките на зайци и други не много едри бозайници, по-рядко гущери. Често се катери по дървета, навлизайки в гнезда и хралупи, но ловува и на земята, като влиза в дупки на гризачи под земята. Размножителният период е през месец май, като женската снася между 4 и 15 яйца през края на юни или началото на юли. Малките се излюпват към края на август и са с дължина на тялото около 20 cm. Половата зрялост настъпва на третата или четвъртата година.

Обитава открити пространства, покрити с тревна растителност, пасища, захрастени участъци, разредени широколистни гори, понякога и влажни места по край реки, блата и водоеми. Благоприятстващо обстоятелство за навлизането му в горите е наличието на храстив граничните зони между горите и откритите участъци.

Заплахи: Събиране, местене или убиване на индивидите от вида. Почистване на храстите в екотонните зони.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Да не се събират, местят или убиват индивидите от вида. След горски пожари да не се разоравя опожарената територия. Да се оставят подотдели с подлес в периферията

нагорските масиви. Екотонните зони (между гората и откритите пространства) да не се почистват от храсти.

Черен щъркел (*Ciconia nigra* L.)

Обитава обширни широколистни, смесени и иглолистни гори или скални комплекси, предимно в ниските части на планините и в равнините. Гнезди на дървета с височина 6-30 м, но по-често в скални ниши, козирки, и цепнатини. В горските масиви гнезди по дървета. Храни се с дребна риба, земноводни, змии и др, главно покрай чисти и богати на риба реки, както и около рибарници, язовири и др.

Застрашен вид, включен в Червена книга на България и в приложение II и III на ЗБР.

Заплахи: Замърсяване на реките и намаляване на рибните ресурси. Изсичане на крайречната естествена растителност, намаляване на зоните на спокойствие, извеждане на сечи с висока интензивност по време на гнезденето.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване чистотата на реките и рибните ресурси. Осигуряване на зони на спокойствие около гнездата и местата за хранене. За идентифицирани гнезда да не се провеждат сечи в радиус от 500 м около гнездото през гнездовия период от 15.03 до 01.09. През останалото време на годината зоната без сечи е с радиус 200 м. В подотделите с регистрирани гнезда на вида не се извеждат интензивни сечи. Да не се сече крайречната естествена растителност.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Необходимо е да се записват всички наблюдения на вида през гнездовия период.

Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)

Малочислен гнездещ вид у нас, най-разпространен из равнинните и нископланински широколистни гори в Източна България. Включен в Червената книга на България и в Приложение 1 на Директивата за птиците. Гнезди винаги на дървета, обикновено в непристъпни долове. Гнездото му е с диаметър над 1 м. Храни се в прилежащите открити местообитания- ниви, пасища и степи. Ловува най-вече на различни дребни гризачи и насекомоядни. Прелетен, долита във втората половина на март и отлита през октомври. Над страната преминава интензивна транзитна миграция, особено по Черноморското крайбрежие.

Заплахи: Извършване на горскостопански дейности по време на гнездовия период и в непосредствена близост до гнездата. Унищожаване на естествената крайречна растителност по реките. Унищожаване на хранителната база.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са установени птици, през гнездовия период да не се извеждат никакви сечи. За отделите, в които са идентифицирани гнезда да не се провеждат никакви сечи в радиус от 300 м около гнездото през гнездовия период на вида - от 1.03. до 01.08. Извън този период зоната около гнездото, в която не се водят сечи е в радиус от 150 м. около гнездото.

Да се опази в естествен вид крайречната растителност по реките.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодно проучване на посочените отдели за преброяване на наличните двойки. Проучването следва да се проведе в периода 1.05.- 01.08.

Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*)

Рядък вид, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС, в Червената книга на България и в приложение II и III на ЗБР. Гнезди на дървета в широколистни гори, обикновено покрай реките. Обитава и галерийни гори по реките
Заплахи: Изсичането на стари, разклонени дървета в крайнините на гората. Извеждането на интензивни сечи в подотделите с регистрирано присъствие на вида без оставяне на буферни зони.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да се запазват дървета с гнезда и големи стари дървета в отделите, където е регистрирано присъствие на вида, тъй като те са потенциални места за гнездене.

В радиус от 300 м около гнезда на вида не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.03 – 01.08. През останалото време на годината зоната без сечи е с радиус 150 м. В подотделите с регистрирани гнезда на вида не се извеждат интензивни сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодно проучване на посочените отдели за преброяване на наличните двойки.

Други животински видове с природозащитно значение, установени на територията на ТП "ДГС Бургас"

Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

Вид включен в приложение II и III на ЗБР, в ЧК-заstraшен вид.

Гръбният панцер (карпаксът) е жълтеникав с черни петна, коремният (пластронът) – жълтеникав до светломаслинозелен. Главата, шията и крайниците са мътнозеленикави и жълтокафяви. На задната страна на бедрата ма по една конична рогова брадавица. На дължина достига до 30 см. Обитава най-често сухи припечни карстови терени. Зимата прекарва в сън, като се заравя в дупки. Размножава се през март-април. През юни-юли женската изравя с крайниците си трапчинки и снася 2-8 яйца. В един сезон женската снася яйца три пъти, така че една женска снася средно по

16 яйца. Инкубацията им продължава около 2-3 месеца. Храни се с треви, листа, плодове, понякога със земни червеи, охлюви и др. Среща се в различни части на стопанството – главно из полянки сред дъбови и други широколистни горички, крайнини на гори и храстови съобщества.

Заплахи: Събиране, местене или убиване на индивидите от вида. Пожари и разораване на опожарените територии. Почистване на храстите в екотонните зони.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се събират, местят или убиват индивидите от вида. След горски пожари да не се разоравя опожарената територия. По възможност да се оставят подотдели с подлес в периферията на горските масиви. Екотонните (зони между гората и откритите пространства) зони да не се почистват от храсти. В случаите на констатиран браконьерски улов на костенурки да се съставят актове от служителите на стопанството, както е предвидено по ЗБР.

Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

Вид включен в приложение II и III на ЗБР, в ЧК- застрашен вид.

По външен вид наподобява шипобедрената костенурка, но на задната страна на бедрата няма брадавици и опашката накрая завършва с рогов шип. На дължина достига 37 см, маса – 6,5 кг. Начинът ѝ на живот е както на шипобедрената костенурка. Среща се в различни части на стопанството - главно из полянки сред дъбови и други широколистни горички, крайнини на гори и храстови съобщества. Среща се по-често от предходния вид.

Заплахи: Събиране, местене или убиване на индивидите от вида. Пожари и разораване на опожарените територии. Почистване на храстите в екотонните зони.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се събират, местят или убиват индивидите от вида. След горски пожари да не се разорава опожарената територия. По възможност да се оставят подотдели с подлес в периферията на горските масиви. Екотонните (зони между гората и откритите пространства) зони да не се почистват от храсти. В случаите на констатиран браконьерски улов на костенурки да се съставят актове от служителите на стопанството, както е предвидено по ЗБР.

Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*)

Рядък и бързо намаляващ вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в приложение II на ЗБР. Обитава стари и средновъзрастни дъбови, букови, габърви, липови и крайречни гори.

Заплахи: Извеждането на санитарни сечи. Изсичането на стари дървета, дървета с хралупи, острови на старостта и умиращи дървета. Провеждане на горскостопански дейности по време на гнездовия период.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

През гнездовите периоди (01.02. – 01.07.) в подотделите с установено присъствие на видовете не се извършват стопански дейности. В тези подотдели не се провеждат санитарни сечи и събиране на суха и паднала маса, освен в случаите на големи природни нарушения или доказан каламитет.

При провеждане на лесовъдски мероприятия в тези и съседните подотдели задължително се запазват всички стоящи и паднали мъртви дървета, дърветата с хралупи, както и дървета с видими признаци на заболяване и гнилото. Задължително части от насажденията се запазват като острови на старостта (без никакви лесовъдски мероприятия). Препоръчително е местообитанията на видовете да се обособят като гори във фаза на старост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодно проучване на посочените отдели за гнездови находища на вида и да се следи за тяхното състояние.

ВКС 1.3. КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Списък на индикаторните видове за тази ВКС с техните минимални концентрации в България са посочени в *Приложение 2* към ръководството, като там са посочени и праговете им стойности поотделно за всеки вид. Когато в една гора има значимо постоянно или временно съсредоточаване на видове или е убежище от критична важност, съгласно изискванията на *Приложение 2* към ръководството, тогава гората е ГВКС.

Примери за важни временни концентрации:

- Концентрации на мигриращи птици
- Концентрации на зимуващи птици (нощувки и др.)
- Гнездовища (колонии на птици)
- Токовища на глухари

- Колонии от прилепи
- Миграции на риби до местата за хвърляне на хайвер
- **Сватбовища на елени**
- Струпвания на земноводни и/или техните малки във водоеми или места за зимуване
- Концентрации на мигриращи земноводни
- Зимовища на влечуги.
- Струпвания на влечуги на границата гори-открити територии.
- Струпвания на безгръбначни в стари хралупести дървета, стоящи мъртви и покрити с гъби дървета и гниеца дървесина.

В ДГТ на стопанството са установени места за размножаване през брачния период на благородния елен.

В горите на стопанството има и места с концентрация на ношуващи дневни грабливи птици и щъркели по време на пролетната и есенната миграция. Най-многочислените видове, които спират за нощувка в горските участъци са белия щъркел, обикновения мишелов и черния щъркел. По-малочислени са малък орел, черна каня, орел змияр, малък ястреб и късопръст ястреб.

При възможност да се извърши проучване на местата с концентрация на мигриращи птици в държавните горски територии на стопанството. Ако бъдат установени повече или по-малко постоянни места за спиране те трябва да бъдат запазени от интензивни сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. Да се изготвят карти на териториалното разположение на съответното ВКС 1.3.
2. В зоните, определени съгласно Приложение 2, се осигурява спокойствие, чрез непровеждането на горскостопански мероприятия в периодите, през които териториите са обект на ползване от видовете посочени в Приложение 2. През останалото време се извършват мероприятия за поддържане на определените зони в съответствие с изискванията на видовете, заради които е определена конкретната ВКС.
3. Поддържане на естествени и полуестествени гори: с разнообразна възрастова структура, автохтонни дървесни видове и достатъчен брой зрели и разлагащи се стари дървета в различни етапи на стареене. В управляваните гори трябва да се вземат мерки, които да гарантират, че е налице достатъчно количество дървета от различни възрасти, да се оставят незасегнати дърветата, характерни за местообитанието. Видовете, които не са характерни за даденото място (екзотични видове) трябва да бъдат разредени или изцяло премахнати. Да се запазят неизползвани места, където дърветата могат да остаряват естествено и да отмират. За поддържане на устойчиво използване и запазване на биоразнообразието се препоръчва количеството мъртва дървесина да бъде 3-8% от общия обем на наличната дървесина, като се оставят всички мъртви дървета с диаметър над 22 cm.

- Наличие на дървета от всички степени на дебелина за основните дървесни видове.
- Засилване на противопожарните мерки и контрол в горите.
- При възможност проучване на популациите на бръмбарите и пеперудите и включване на данните в горскостопанските планове и дейности.
- Определяне и маркиране на биотопни дървета – настоящи и бъдещи.
- Превантивни мерки: чрез правилно управление на горите, което да осигури баланс на дървета във всякаква възраст и структура и избягване на ненужната санитарна сеч.
- Опазване на подлеса и екотоните – граничните пространства между горите и откритите площи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 1.3

1. Извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на гората, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за ГВКС.
2. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Тя може да се провежда веднъж или повече пъти годишно, ако е необходимо сезонно.

Заплахи: Провеждане на горскостопански мероприятия в периодите, през които териториите са обект на ползване от видовете посочени в Приложение. Липса на разнообразна възрастова структура, автохтонни дървесни видове и достатъчен брой зрели и разлагащи се стари дървета в различни етапи на стареене.

Общата площ на ДГТ с ВКС 1 е 4942,2 ха, в т.ч.

ВКС 2.ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ.

НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ, ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.

Горите, отговарящи на тази консервационна стойност се обособяват по критериите - естественост, фрагментираност и минимален териториален размер на жизнено проявление на популациите на естествено срещащи се видове.

1. Естественост – гората да е формирана от растителни видове с естествено разпространение на територията на страната, независимо от техния произход.
2. Фрагментираност – определяне на процента на антропогенни ландшафти в границата на описваната територия и тяхното пространствено разположение.
3. Площно покритие – в зависимост от типа на насажденията, географското им разпространение и жизненото проявление на популациите от всички естествено срещащи се видове.

Съгласно горните критерии тази консервационна стойност е с **обща площ 7262,8 ха**, от която залесена 6932,2 ха.

Заплахи: Намаляване на лесистостта на територията. Изкуствено залесяване на естествени открити пространства в горските масиви, с изключение на мероприятия за контрол на ерозионни процеси. Дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията, независимо дали съществуващата фрагментация е под определения граничен процент.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 2

1. Планираните лесовъдски и стопански мероприятия не трябва да водят до намаляване на лесистостта на територията.
2. Да се използват лесовъдски системи, които да поддържат видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт. Да се прилагат природосъобразни и разнообразни лесовъдски системи в съответствие с особеностите на конкретното насаждение.
3. Да се спазват екологични принципи и практики при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия. При провеждане на лесовъдски дейности да се поддържат определено количество мъртва дървесина в насаждението, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета.
4. Да се дава приоритет на естественото възобновяване. Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват естествено възобновяване.
5. Не се допуска смяна на коренния дървесен състав на насажденията освен в случаите когато: 1. След големи природни нарушения територията е оставена на естествената сукцесия. 2. Целта на стопанисването на насаждението е възстановяване на коренни видове.
6. При възстановителни дейности (залесяване) да се използват само местни видове и произходи.
7. Да не се допуска изкуствено залесяване на естествени открити пространства в горските масиви, с изключение на мероприятия за контрол на ерозионни процеси.
8. Да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията, независимо дали съществуващата фрагментация е под определения граничен процент.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 2

1. Мониторингът се извършва всяка година по документи. Да се използват действащите горскостопански планове, планове за управление, териториално устройствени планове, процедури, свързани с промяна на предназначението на земи и гори от горския фонд, и т.н.

2. Да се осъществява контрол върху изпълнение на дърводобивните дейности.

3. На всеки 5 години да се прави ревизия на теренни обекти, в които са проведени дейности, влияещи директно или индиректно върху някой от критериите. Да се провеждат консултации със заинтересованите групи, обществеността и съответните власти, за да се осигури информираността на всяка от страните за дейностите на другата страна и работа за смекчаване на потенциалните бъдещи заплахи, като незаконна сеч, разработване на мини и кариери, неустойчиво земеделие и др.

4. Да се извършва мониторинг на въздействието на външни заплахи от антропогенен характер, например пожари, както и мониторинг на условията за възникване на екстремни събития, например нападения на вредители и др. и прилагане на превантивни мерки когато е възможно.

ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ.

РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ИЛИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ, МЕСТООБИТАНИЯ ИЛИ РЕФУГИИ.

ГВКС представляват всички ГТ, включени в списъка на *Приложение 4* към Националното ръководство. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (Oldgrowthforests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс от видове от специфични екологични и таксономични групи.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ГСП 2024 г.(неутвърден) на ТП „ДГС Бургас” Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към *Приложение 4* на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ТП „ДГС Бургас” са идентифицирани 5 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението.

Заплахи: Промяна на териториите с цел инфраструктурни и други проекти. Слаба охрана на горите. Залесяване с видове с чужд произход. Следва да се запазват насаждения, които са достигнали „фаза на старост” и да се ограничат стопанските дейности при управлението на ендемичните съобщества.

G1.6E12 Stranja oriental beech forests

Това местообитание е свързано с горите от *Fagus orientalis* в Странджа. Те са коренни, имат реликтен произход и се отличават с висока концентрация на южноевксински флорни елементи и терциерни реликти. Имат инверсно разположение спрямо дъбовите гори и заемат най-сенчестите и влажни участъци на доловете, пониженията и склоновете. Геоложката основа е предимно силикатна. Почвите са лесивирани (*Luvisols*) и жълтоземи (*Alisols*) и са добре развити, богати и овлажнени. Изложението е северно и със северна компонента. Фитоценозите са предимно монодоминантни. По-рядко *Fagus orientalis* формира и смесени съобщества с *Carpinus betulus*, *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *Cerasus avium* (= *Prunus avium*), *Populus tremula* (в по-млади гори), *Quercus polycarpa*, *Tilia tomentosa* и др. Особено характерни за подлеса на тези гори в Странджа са вечнозелените храсти от лавровиден тип - *Rhododendron ponticum*, *Daphne pontica*, *Ilex colchica*, *Laurocerasus officinalis* и листопадната кавказка боровинка (*Vaccinium arctostaphylos*). В тревната покривка наред със средноевропейски видове (*Festuca heterophylla*, *Geranium robertianum*, *Poa sylvicola*, *Sanicula europaea* и др.) на места изобилстват и южноевксински видове като *Cyclamen coum*, *Primula vulgaris* subsp. *sibthorpii*, *Salvia forskahlei*, *Symphytum tauricum*, *Trachystemon orientalis*. (Гусев 2011).

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местобитания с категория “застрашено” (Бисерков и др. 2011).

На територията на ТП „ДГС Бургас” местообитанието е установено в отдели с обща площ 11,2 ха, които са определени и като ГФС.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

За да се осигури биологичното разнообразие в тази основна група гори трябва да се прилага разнообразие от лесовъдски системи. Трябва да се прилагат групово-постепенна и/или неравномерно-постепенна сечи. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, която ще осигури по-голямо разнообразие от месторастения. Също така ще подпомогнат запазването на дендрологичното разнообразие. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме, за да се подобри устойчивостта на младите насаждения. При планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на източнобуковите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне на запазване на насаждения, които са достигнали „фаза на старост” (old growth forests). Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и др. Приоритетът при стопанисването на издънкови източнобукови гори, да бъде тяхното превръщане в семенни. При дървостой с нисък дървопроизводителен ефект да се имат предвид предимно защитните им функции. Да се ограничат стопанските дейности при управлението на ендемичните съобщества на източния бук. При възобновителни дейности чрез залесявания да се използват само местни произходи и видове. Да се предприемат мерки за подобряване на охраната на горите. Приемане на забрана за намаляване на териториите с цел инфраструктурни и други проекти. При настъпване на природни нарушения, да се осигури развитието на пионерна фаза.

G1.76A41 Stranja [*Quercus polycarpa*] forests

Към местообитанието се отнасят ксеромезофитни дъбови гори с преобладаване на източен горун (*Quercus polycarpa*), разпространени в условия на планинските масиви по западното крайбрежие на Черно море (Странджа и Източна Стара планина). За климатичните условия са характерни по-високи валежи, висока въздушна и почвена влажност и сравнително високи летни температури. Съобществата на източния горун са сравнително разнообразни. Като едификатор, източният горун формира монодоминантни или смесени дървостой, най-често с благун (*Quercus frainetto*), цер (*Quercus cerris*), лъжник (*Quercus hartwissiana*), обикновен габър (*Carpinus betulus*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*). Тревният етаж е съставен основно от *Brachypodium sylvaticum*, *Dactylis glomerata*, *Melica uniflora*, *Poa nemoralis*. Често в него вземат участие и южноевксински видове, като *Cyclamen coum*, *Dorycnium graecum*, *Polygala supina*, *Primula vulgaris* subsp. *sibthorpii*, *Salvia forskahlei*, *Sesleria alba*, *Trachystemon orientalis*, *Verbascum lagurus* subsp. *ponticum* и др.

От смесените съобщества, които *Q. polycarpa* формира, най-широко разпространение имат източноторуново-благуновите дъбрави. Освен доминантите, в изграждането на съобществата единично участват и *Fraxinus ornus*, *Quercus cerris*, *Q. hartwissiana*, *Sorbus domestica*, *S. torminalis* и др. Подлесът на тези гори е съставен най-често от *Crataegus monogyna*, *Cornus mas*, *C. sanguinea*, *Daphne pontica*, *Mespilus germanica*, *Pyracantha coccinea* и др. В тревната покривка участват *Brachypodium sylvaticum*, *B. pinnatum*, *Dactylis glomerata*, *Euphorbia amygdaloides*, *Lathyrus niger*, *Melica uniflora*, *Poa nemoralis*, *Primula vulgaris* subsp. *sibthorpii*, *Stellaria holostea*, *Viola* spp. и др.

Друг тип смесени съобщества, формирани от източен горун са дъбравите, в които той е едификатор с благун и цер. Екотопите им са разположени обикновено по билните части на западните, източните и отчасти южните склонове. За подлеса са характерни *Crataegus monogyna*, *Cornus mas*, *Euonymus europaeus*, *Mespilus germanica* и др. Тревната покривка най-често се изгражда от *Dactylis glomerata*, *Dorycnium graecum*, *Euphorbia amygdaloides*, *Festuca heterophylla*, *Mycelis muralis*, *Salvia forskahlei*, *Stellaria*

holostea и др. Съобществата на източния горун принадлежат към коренната южноевксинска растителност (Гусев, Цонев 2011).

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “застрашено” (Бисерков и др. 2011).

Местообитанието е установено в отдели с обща площ 235,9 ха, от които ГФС с площ от 21,9 ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Трябва да се увеличи делът на сечите с дълъг възобновителен период, с оглед формиране на неравномерна пространствена структура и разнообразен видов състав. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме, за да се подобри устойчивостта на младите насаждения. При планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на дъбовите съобщества. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и др. Приоритетът при стопанисването да бъде тяхното превръщане в семенни. Този тип гори са силно уязвими от антропогенна намеса и не трябва да им се поставят дървопроизводителни цели. Да се даде предимство на естественото възобновяване, а при залесяване да се използват само местни видове и произходи. Предприемане на мерки за подобряване на охраната на горите. Не се препоръчва намаляването на териториите с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

Общи указания за стопанисване:

- ✓ Да се ограничи максимално пашата на домашни животни.
- ✓ Трансформация на по-рано създадените култури от нетипични за месторастенето видове, чрез отваряне на възобновителни центрове за настаняване на местните видове, а също и чрез залесяване с местни видове.
- ✓ Опазване на буферни зони (15-20 м) покрай постоянни водни течения.
- ✓ При извеждане на възобновителни сечи, да се прилагат такива с дълъг възобновителен период – неравномерно-постепенна и постепенно-котловинна.

G1.2232(0) Helleno-Balkan cash-oak alder forests (Longo forests)

Заливни лонгозни гори с участие на летен дъб (*Quercus robur*), полски ясен (*Fraxinus angustifolia* subsp. *oxycarpa*) и полски бряст (*Ulmus minor*), и наличие на лиани – *Smilax excelsa*, *Periplocagrea*, *Clematis vitalba*, *Hedera helix*, *Tamus communis*, *Vitis vinifera* subsp. *sylvestris*.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. 3 с категория “критично застрашено местообитание” (Бисерков и др. 2011).

На територията на ТП “ДГС Бургас” местообитанието е установено в отдели с обща площ 35,8 ха, от които ГФС с площ от 4,3 ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

С цел подобряване на благоприятното природозащитно състояние се препоръчва площите, които се освобождават след изсичане на тополовите плантации, да бъдат залесявани с типични за местообитанието видове. Задължително, около теченията на реките, се оставя буферна ивица с ширина 15-20 м., в която не се провеждат лесовъдски мероприятия. Тук се допуска единствено намеса с интензивност до 5%, с цел отстраняване на отделни опасни за здравето на хората и инфраструктурата дървета. Когато ширината на площите е по-голяма се препоръчва провеждането на мероприятия за увеличаване на структурното разнообразие. Такива лесовъдски мероприятия се основават на принципите на групово-постепенните и неравномерно-постепенни сечи. Не се допуска извозът на дървесина да се извършва при мокри почви.

Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Горите във фаза на старост (ГФС), със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се

определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми. ГФС доказано съхраняват и около два пъти повече въглероден двуокис (карбон) от колкото интензивно ползваните гори и горските култури.

Необходимо е най-малко 5% от територията на горскостопанската единица да бъдат отделени като насаждения за осигуряване на гори във фаза на старост.

На територията на ТП „ДГС Бургас” горите във фаза на старост са обявени със Заповед № РД-49-421/02.11.2016 г. на МЗХ с **обща залесена площ 128,5 ха**. Допълнително са подбрани и други насаждения, отговарящи на изискванията за гори във фаза на старост в държавните горски територии на обща площ 445,6 ха.

Обща площ на ГФС в стопанството е 574,1 ха.

Представителните образци на основните естествени екосистеми са с обща площ 1155,4 ха, от която залесена 1107,4 ха и незалесена 48,0 ха (цялата ДГТ).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

В насажденията, отделени като гори във фаза на старост, **не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина**, освен в случаите на големи природни нарушения (ветровали и каламитети на площи заемащи над 30% от площта ГФС).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3

Мониторинга на тези ГВКС включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на вида гора, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора.

Поради липсата на изготвени и приети планове за управление на представените защитени територии и защитените зони е необходимо ръководството на ТП „ДГС Бургас”, което по закон отговаря за управлението на защитените територии, да следи за неблагоприятни въздействия върху ВКС. Съвместно с РИОСВ Бургас трябва да се определят стандартните процедури и индикатори за мониторинг, с цел идентификация и предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените територии и зони. Например може да се следи за въздействия на горскостопанските дейности върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др.

1. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Тя може да се провежда веднъж или повече годишно, ако е необходимо сезонно отчитане, т.е. ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.

2. При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честотата, размери и разположение на празните пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличието на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.

3. Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.

4. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да запознае всички с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ.

ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ., ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ.

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните компоненти:

- Гори представляващи единствени източници на питейна вода
- Гори от решаващо значение за водосбора
- Гори с решаващо противоерозионно значение
- Гори с пожарозащитни функции
- Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството

На територията на ТП „ДГС Бургас” са представени типове ГВКС, свързани с екологичните функции на горските екосистеми. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от ГСП 2024 г.(неутвърден) и проведени интервюта с горските служители и местните заинтересовани страни. За всяка една от идентифицираните ВКС-та за територията на ТП „ДГС Бургас” са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ГТ попадащи в рамките на санитарно охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ГТ попадащи в близост до източници за питейно битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 м над водовземането и 50 м под него с широчина не по малка от 1500 м от двете страни на реката.

За държавната горска територия на ТП “ДГС Бургас”, като попадащи в ВКС 4.1 са определени следните отдели в санитарно-охранителни зони:

1.1. Санитарно-охранителна (вододайна) зона пояс I-обособена съгласно чл.5, ал.2 от Закона за горите, обнародван ДВ бр.19 от 08.03.2011 г.и обявена със заповед № 3/24.02.2016 на БДЧР - подотдел: със залесена площ 0,2 ха.

1.2. Санитарно-охранителни(вододайни) зонипояс II- обособенисъгласно чл.5, ал.2 от Закона за горите, обнародван ДВ бр. 19 от 08.03.2011 г. и обявени със заповеди на Басейнова дирекция “Черноморски район” – гр. Варна (БДЧР гр. Варна) и МОСВ. - отдели и подотдели: с **обща площ** 186,7 ха,от която незалесена 8,6 ха.

1.3. Санитарно-охранителни (вододайни) зонипояс III- обособени съгласно чл.5, ал.2 от Закона за горите, обнародван ДВ бр. 19 от 08.03.2011 г. и обявени със заповеди на Басейнова дирекция “Черноморски район” – гр. Варна (БДЧР гр. Варна) и МОСВ-отдели и подотдели:с **обща площ** 214,8 ха,от която незалесена 21,9 ха.

Заплахи: Неспазване на забраните по заповедите за определянето на санитарно-охранителните зони. Провеждане на голи и сечи с допускане намаляне на пълнотата на насажденията във водосбора под 0,5, както и увеличаване над 0,8.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1

1. Да се спазват забраните по заповедите за определянето на санитарно-охранителните зони. Дейностите, които са предвидени за провеждане да са в съответствие с изискванията на чл.143, т.1, т.2, т.3 и т.5 от Закона за водите, в които се забранява:

-нарушаването на естественото състояние на леглата, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици;

- намаляването на проводимостта на речните легла, вкл.чрез баражи и прагове без съответното разрешително;

-използването на речните легла като депа за отпадъци, земни и скални маси;

-съхраняването и складирането на материали, които в значителна степен биха увеличили унищожителната сила на водата при наводнения

2. С цел опазване на водите и водните обекти, съобразно чл.134, т.5 от ЗВ в крайбрежните заливаеми ивици и принадлежащите земи на водохранилищата се забранява засаждането на трайни насаждения с плитка коренова система.

3. Да се спазват мерките от програмата от мерки/ раздел 7/ към действащия ПУРБ в Черноморски район за периода 2022-2027 г., касаещи извършването на сечи в горски територии и в близост до водни обекти, както и такива, насочени към опазване на водните тела, определени за питейно-битово водоснабдяване, попадащи в горски територии.
4. Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура.
5. Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора.
6. Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0,5, но и да не е по-висока от 0,8.
7. Забранява се използване на голи сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1

За определяне на отклонения в функционалността на тези гори може да се използва мониторинг на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, които представляват:

1. ГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;
2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);
3. ГТ, представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метров ивица под ГГГ;
4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis*, попадащи в заливаемата тераса на речното течение;
5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг);
7. ГТ попадащи в санитарно охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2002 г.

За територията на ТП "ДГС Бургас" са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 4. от определението, съгласно Националното ръководство за определяне на ГВКС в следните отдели и подотдели:.... с обща площ 35,8 ха

Заплахи: Ерозия и нарушаване на терена в резултат на стопанска дейност. Промяна на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.2

1. Провеждането на стопанска дейност трябва да се извършва съобразно Правилника за определяне, устройство и стопанисване на горите и териториите със специално предназначение. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с поддържане и подобряване на ВКС 4.2.

2. За насажденията с ВКС 4.2.4 са в сила всички мерки, които са посочени във ВКС 3 за крайречните гори напр. типа **G1.2232(0) Helleno-Balkanic ash-oak alder forests (Longos forests)**

3. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.

4. Поради опасността от ерозия, трябва да се използват технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина.

5. След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища);

6. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията, предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.2

В мониторинга на ВКС 4.2. се включват параметри като здравословно състояние на гората, наличие и интензивност на ерозионните процеси, промени в структурата и състава на насажденията, количество и структура на мъртвата дървесина. Като допълнение се организира мониторинг на параметри, характеризиращи водорегулационните функции на гората, като динамика на лесистостта, ерозионните процеси, степен на повреди по крайречната растителност и др.

За определяне на отклонения в функционалността на тези гори може да се използва мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, представляващи:

1. ГТ с наклон над 30° (или по малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редици, които са с наклон над 10° и дължина по голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;
2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси;
3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон между 20°–50°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°.

От горските територии, включени на територията на ТП „ДГС Бургас“ за тази консервационна стойност се покриват определенията по т.1 и т.2.

1. Насаждения по т.1 с наклон над 30°: отдели и подотдели: ... с **обща залесена площ** 16,3 ха.

2. Насаждения по т.2 гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, във водосбора на яз. „Раков дол“ съгласно чл.5, ал.2 от Закона за горите, обнародван ДВ бр. 19 от 08.03.2011 г. – отдели и подотдели:с **обща площ** 738,6 ха, в т. 23,9 ха незалесена.

Заплахи: Ерозионни процеси. Намаляне на пълнотата на насажденията под 0,5 и провеждане голи и краткосрочни сечи на много стръмни терени. Използване на техника и технологии, нарушаващи растителната и почвена покривка.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3

1. Стопанисването на гори, представляващи ВКС 4.3. трябва да е насочено към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.

2. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
- ✓ Да се извеждат навреме отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
- ✓ Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
- ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;

- ✓ При много стръмни терени (31-45°) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;
- ✓ При каменливи и урвисти терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия;
- ✓ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
- ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;
- ✓ В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи;
- ✓ Не се допуска извеждането на сечи;
- ✓ Провеждат се мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност;
- ✓ Предвиждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

3. Да се определят и картират пътищата и временни складове, които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

4. Да се разработят планове или правила за рехабилитация на нарушени или други територии, заплашени от ерозия и/или, в които мониторингът показва повишени нива на ерозия.

5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3

1. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации със специалисти от РИОСВ.

2. За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:

- ✓ краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегната площ). Наблюдение – всяка година;
- ✓ дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.

3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:

- ✓ При формиран сипей се отчита обема на отложените материали;
- ✓ Площна динамика на свлачището;
- ✓ Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;

Наблюденията се извършват всяка година.

ВКС4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м.и максимум 250 м.,и състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и тополови култивари.

На територията на ТП „ДГСБургас” като гори, представляващи бариера за разпространение на пожари са определени отдели/подотдели: **с обща площ 727,8 ха.**
Заплахи: Липса на буферни зони и допускане на фрагментация на тези гори. Липса на планове за борба с пожарите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.4

1. Да не се допуска фрагментация на тези гори. Насажденията с отворен склоп или гори в които е воден дърводобив с висока интензивност са по-предразположени

към пожари, тъй като създават предпоставки за увеличаване на тревното и храстовото покритие.

2. В наличните ивици широколистни гори да се запази и поддържа широколистния състав на гората. При стопанисването им да не се допуска понижаване на пълнотата под 0,7 върху цялата площ на ГВКС 4.4. При възобновителните сечи да се използват лесовъдски системи, които подпомагат създаването на групова структура.

3. При липса на подобни ивици да се планира създаването на буферни зони от пожароустойчиви дървесни видове с подходящи схеми на залесяване.

4. Да се разработят планове за борба с пожарите, които включват стандартни оперативни процедури за борба с пожарите и обучение на персонала, съгласно горското законодателство в страната.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.4

При тази ВКС се извършва мониторинг за честотата и площното разпространение на запалванията и пожарите в горскостопанската единица.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критично въздействие върху горските функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;

2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).

3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

За територията на ТП „ДГС Бургас“ са идентифицирани гори, които отговарят на определението за ВКС 4.5.3, свързани със защита на инженерни съоръжения. Това са следните отдели и подотдели, които формират:

3.1. Защитна ивица от републиканската пътна мрежа (до 50 м), обособени съгласно чл.5, ал.2 от ЗГ, обнародван ДВ бр. 19 от 08.03.2011 г. – отдели и подотдели: ... с обща площ 41,0 ха .

3.2. Защитна ивица петролопровод (100 м) от двете страни на нефтопровод, обособена съгласно чл.5, ал.2 от ЗГ, обнародван ДВ бр. 19 от 08.03.2011 г. – отдели и подотдели : ... с обща площ 76,8 ха.

3.3. Горски територии за защита на урбанизирани територии, около центрове с промишлено замърсяване, обявени с протокол от 22.02.1994 година, одобрен от КГ на 17.03.1994 година, обособени съгласно чл.5, ал.2 от ЗГ, обнародван ДВ бр. 19 от 08.03.2011 г. – отдели и подотдели : с обща площ 137,6 ха.

Заплахи: Провеждане на лесовъдски мероприятия, водещи до изменения в състоянието и изпълнението на функциите на територията като защитен фактор.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.5

1. За насажденията с ВКС 4.5.2 са в сила всички мерки, които са посочени във ВКС 3 за крайречните гори напр. типа **G1.2232(0) Helleno-Balkanic ash-oak alder forests (Longos forests)**

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.5

След провеждане на лесовъдски мероприятия е необходимо да се следи за изменения във състоянието и изпълнението на функциите на гората като защитен фактор.

ГВКС 4 на територията на стопанството са с обща площ 1846,0 ха, от която залесена 1769,3 ха и незалесена 76,7 ха.

**ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО.
МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ
НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ* И
КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ* (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА),
ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ).**

Тази ВКС признава част от горите за абсолютно необходими за благоденствието на хората. Целта е да се запазят поминъка и сигурността на местните общности, получавани от горите – не само за общностите, зависими от гората, но и за всяка общност, която получава значителни и незаменими приходи, храни и други ползи от гората. ВКС 5 се отнася единствено до основните безалтернативни потребности на хората от горите.

Съгласно националното ръководство за определяне на ГВКС, в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- Дърва за отопление и битови нужди
- Паша и фураж – сено и листна маса
- Гъби
- Други недървесни продукти – лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1.)

В обхвата на дейност на ТП „ДГС Бургас” е включена територията на Община Бургас, Община Камено, Община Средец, Община Созопол и Община Приморско.

Община Бургас е най-голямата от тях, един от най-силно развитите в икономическо отношение региони на страната. Тя е с площ от 559,151 km² и е най-голямата община в югоизточна България. Намира се на брега на Черно море, като обгражда най-обширния залив по българското Черноморско крайбрежие – Бургаския залив. На север граничи с община Поморие, на юг с община Созопол, а на запад с общините Айтос, Камено и Средец. Причерноморската част на общината е заета от Атанасовско, Мандеренско и Бургаско (Вая) езеро, които заедно с Поморийско езеро образуват най-големия комплекс от крайморски езера в България. Езерата са изключително богати на биоразнообразие и се намират на един от основните пътища за миграция на европейските прелетни птици – Виа Понтика. Общински център е град Бургас, а в границите на общината са включени още 15 други селища (гр.Българово, кв.Банево, кв.Крайморие, кв.Черно море, кв. Рудник, с. Равнец, с. Маринка, с. Драганово, с. Изворище, с. Твърдица, с. Извор, с. Братово, с. Брястовец, с. Димчево и с. Миролубово). Град Бургас е четвъртият по големина град в България и е най-големият град в Югоизточна България. По своето географско разположение общината заема значимо място в транспортно-комуникационната система на страната. През територията ѝ преминават важни транспортни коридори в посоките изток и запад, както и връзки към северната и южната част на България. Стратегическото местоположение на община Бургас я определя като важен икономически, културен и политически център не само в югоизточния район, но и в страната. Макар и четвърти по големина, икономиката на гр. Бургас е трета по размер в страната. Главните структуроопределящи отрасли на икономиката в общината са химическата и нефтопреработващата промишленост, хранително-вкусовата, корабостроене, електротехническата и електронна промишленост, както и машиностроене и металообработване. Големи са делът и значението на туризма за развитието и икономиката в региона.

Населението на Община Бургас е 194809 души (преброено от НСИ към 2024 г.), като центърът гр. Бургас концентрира 96,6% от населението на общината – 188114 жители. През 2024 г. 58,7% от населението на община Бургас е в трудоспособна възраст. Равнището на безработица в общината е 3,9% при отчетено от НСИ средно за страната – 5,6% за 2024 година.

Домакинствата по селата в общините се отопляват предимно на дърва, като броят им намалява с всяка изминала година, поради навлизането на климатичната техника и отоплението с печки на пелети. Значителната част от населението на общините живее в областния център гр. Бургас и големите градове, където е изградена газопреносна мрежа и има централно отопление в някои квартали, и там не се ползват дърва за отопление. Местното население може да задоволява нуждите си от дърва за огрев от държавните и общински горски територии. Съгласно ГСП от 2024 г. (неутвърден) годишното ползване на дърва общо от иглолистни и широколистни видове от държавните горски територии е в размер на 6865 куб.м.

ТП „ДГС Бургас“ успява да удовлетвори нуждите на местното население от дърва за отопление и битови нужди от петте общини в обхвата на стопанството, като продажбите на дървесина на физически лица за периода 2014-2024 год. от държавните горски територии са 26300 куб.м.

Местното население не е ограничено от ползването на дърва за огрев, свободно ползва и различни видове недървесни горски продукти (НДГП) за собствени нужди или за допълнителни доходи. В горските територии в обхвата на ТП „ДГС Бургас“ събирането и изкупуването на НДГП не представлява основен поминък за местното население или за бизнеса в региона.

Макар и район с развито животновъдство в миналото, данните за ползванията на пашата като ресурс в последните години показват не висок интерес от страна на населението на територията на стопанството, при достатъчно предлагане на терени за това съгласно Горскостопанския план - разрешената паша е в насаждения обхващащи около 20% от територията на стопанството. Издаването на разрешителните за паша става съгласно Заповед на кмета на съответната община по предложение на ТП „ДГС Бургас“ за държавните горски територии.

От гледна точка на ловните дейности, то те се извършват съгласно Ловоустройствения план на стопанството от 2024 г. (неутвърден).

Съгласно закона за лова и опазване на дивеча, по отношение на ползвателите, територията на ТП „ДГС Бургас“ е разделена на две категории: Държавни дивечовъдни участъци (ДУ) – „Драганово“, „Бакърлъка“, „Раков дол“, „Каба-юк“, „Вършило“ и „Мариница“ и ловностопански райони, предоставени за стопанисване на дружините (ПЛР), обединени в двете ловно-рибарски сдружения в рамките на стопанството: СЛР „Лебед“-гр.Бургас и СЛР „Аполония 2001“ гр.Созопол. Предоставените ловностопански райони (ПЛР) по чл.20 от ЗЛОД се стопанисват от 27 ловни дружини към ЛСР „Лебед“ гр.Бургас и 3 ловни дружини към ЛСР „Аполония“ гр.Созопол. Характерни представители на фауната, имащи пряко или косвено значение за развитието на ловното стопанство са:Благороден елен, елен лопатар, сърна, дива свиня, заек. от хищниците: вълк, чакал, лисица, дива котка (забранена за лов), бялка, черен пор, язовец, невестулка, видра. От птиците на територията на ДГС Бургас ловно значение имат следните видове: Гривяк, гургулица, гугутка, зеленоглавка, зимно бърне, ловен фазан (хибридна форма), яребица, пъдпъдък, тракийски кеклик, горски бекас. От рибите естествено разпространени и изкуствено зарибявани в микроязовирите на територията на стопанството и в долното и средното течение на р.Изворска се срещат шаран, каракуда, толстолоб, платика, сом, щука, мряна, кротушка и други. Ограничено е разпространението на уклей, червеноперка, бяла риба, костур.

Централното разположение на община Бургас с много добре развитата си инфраструктура, развитите промишленост, туризъм и търговия в района, добре работещото земеделие не могат да се смятат за пример за зависимост на населението от дадени горски територии и безалтернативност в приходите на домакинствата от горскостопанските дейности на ТП „ДГС Бургас“.

Това се потвърждава и от проведените консултации с кметствата на отдалечените и малките села, които са най-зависими от горските ресурси, предвид демографията им със значително застаряващо и нетрудоспособно население. Данните от консултациите показват също, че местното население не е безалтернативно по

отношение ползванията и приходите от горите и поради това може да се смята, че **ВКС 5 не се проявява на територията на ТП „ДГС Бургас”, съгласно изискванията на националното ръководство за определяне, управление и мониторинг на гори с висока консервационна стойност.**

Социалното значение и необходимостта за осигуряване на дърва за огрев за местното население в района на ТП „ДГС Бургас” не могат да бъдат пренебрегвани при дейностите по управлението на горите. Не трябва да се допуска преексплоатация на ресурсите, което в бъдеще би могло да доведе до сериозни социални конфликти. Проблеми биха възникнали също, ако в следствие неправилна търговска политика се намалят количествата дърва за огрев и дървен материал, отделяни за задоволяване на нуждите на местното население. Проблем би възникнал и в случай на повишаване на цената на дървата за огрев и дървения материал, в резултат на необходимост от доставянето му от други региони. Не особено доброто социално-икономическо положение на населението в по-малките населени места не би позволило на местните хора да заплащат по-висока цена.

Заплахи: Неправилна търговска политика и преексплоатация на ресурсите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ И МОНИТОРИНГ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5

Като общи препоръки за управлението на горите в ТП „ДГС Бургас” с цел съхраняване на социалната им значимост може да се каже:

- ✓ Най-уязвима група по отношение гарантирането на дървата за огрев са жителите в селата. ТП „ДГС Бургас” трябва да предвижда възможности за задоволяване на нуждите на домакинствата, които средно за страната са определени на около 8м³ дърва на домакинство за отоплителен сезон;
- ✓ Да се ползват и да се развиват възможностите за допълнителни приходи от събиране на такси по съответните тарифи за ползване на недървесни горски продукти и извършване на туристически дейности в горските територии, като това се планира въз основа на програма за ползване базирана на инвентаризация на всички горски ресурси и норми за устойчивото им ползване и възпроизводство;
- ✓ Да не се извършват залесявания с нетипични и неместни видове;
- ✓ Мероприятията да се планират и обхващат цялата територия на горскостопанските участъци;
- ✓ Да се актуализира Горскостопанският план на стопанството, отчитайки действителното състояние на насажденията, както и да не се превишават по обем и интензивност ползванията определени в същия Горскостопански план.

ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ.

МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО/ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ.

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата. Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии.

Такива ГВКС в България, съдържащи ВКС 6, са всички:

- 1. Горски територии в 500 м ивица около религиозните обекти от Приложение 7;**
- 2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища,**

окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора;

3. Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора;

4. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;

5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 м. ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.

6. Горски територии в 50 м. ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места, определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

За държавната горска територия на ТП „ДГС Бургас“ са определени обекти, отговарящи на т.2, т.5 и т.6 от изискванията в определението за ВКС 6 към националното ръководство за определяне на ГВКС, както следва:

ВКС 6, т.2:

2.1. Парклис „Света Петка“ в, земл.кв.Банево, гр.Бургас, общ.Бургас;

2.2. Параклис „Свети Спас“ с аязмо в, земл.с.Ливада, общ.Камено;

ВКС 6, т.5:

5.1. Туристически маршрут „Скакла вода“, водещ до водопад „Скаклата“ в отд....., земл.с.Вършило, общ.Созопол.

ВКС 6, т.6:

6.1. Чешма в ПИ 06776.7.26 област Бургас, община Бургас, м. ЧИРПАНА в земеделски територии частна собственост –пасище (между ...);

6.2. Чешма в отд., земл.с.Вършило, общ.Созопол;

6.3. „Рашков кладенец“ в отд., земл.с.Вършило, общ.Созопол.

Заплахи: Извеждане на сечи, нарушаващи културното, историческото значение и естетическия характер на гората. Мероприятия, водещи до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората. Нарушаване на видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията. Залесяване с нетипични и неместни видове. Нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина и дърводобив. Горски пожари. Голи сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 6

Да не се планират и провеждат мероприятия, които водят до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС 6 (напр. голи сечи, краткосрочно-постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност). Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета). През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в определените отдели да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6

Веднъж на 5 години да се извършва консултация с местната власт, населението, културните и туристически организации за проверка, дали определените ГВКС запазват значимостта си съгласно определението за ВКС 6, както и за поява и описване на нови

ГВКС на територията на стопанството. Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в ГСП, като те се съобразяват с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.